

Sygn. akt I ACa 962/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Dobrowolski (spr.)
Sędziowie	:	SA Jadwiga Chojnowska SO del. Przemysław Jagosz
Protokolant	:	Małgorzata Sakowicz - Pasko

po rozpoznaniu w dniu 23 marca 2018 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)w W.

przeciwko (...) **Spółce z o.o. Spółce komandytowej w Ł.**

o zobowiązanie do udzielenia informacji

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 25 września 2017 r. sygn. akt I C 783/17

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 540 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.**

(...)

Sygn. akt I ACa 962/17

UZASADNIENIE

Powód, (...)w W., wniósł o zobowiązanie pozwanej, (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w Ł., do wskazania:

1) imienia i nazwiska lub nazwy (firmy), adresu zamieszkania lub siedziby organizatora imprezy, w jakiej brali udział pracownicy pozwanej, która odbyła się 23 stycznia 2016 r. w (...)w S.,

- 2)liczby osób, które uczestniczyły w powyższym wydarzeniu,
- 3)ceny zaproszenia lub innej opłaty za udział (z wyłączeniem podatku VAT),
- 4)wyplaconego lub ustalonego wynagrodzenia (z wyłączeniem podatku VAT) dla wszystkich członków kabaretu pod nazwą (...),
- 5)wyplaconego lub ustalonego wynagrodzenia (z wyłączeniem podatku VAT) dla wszystkich członków zespołu muzycznego P. K.,
- 6)imienia i nazwiska oraz adresu zamieszkania oraz wysokości wynagrodzenia (z wyłączeniem podatku VAT) didżeja, który prowadził zabawę,
- 7)wykazu utworów, jakie wykonywano podczas imprezy, który będzie zawierał tytuły oraz imiona i nazwiska: autorów, aranżerów i kompozytorów.

Powód wyjaśnił, że jest organizacją zbiorowego zarządzania w znaczeniu, jakie pojęciu temu nadaje art. 104 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej: Pr.Aut.U.), a nadto 23 października 1998 r. uzyskał zezwolenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi na polach wskazanych w tej decyzji. W oparciu o informacje z Internetu ustalił, że pracownicy pozwanej w dniu 23 stycznia 2016 r. wzięli udział w spotkaniu, które odbyło się w (...) w S.. W jego trakcie występował kabaret (...) oraz zespół muzyczny P. K.. W ramach imprezy odbyła się też zabawa taneczna przy muzyce. Dodał, że informacje, których udzielenia domagał się w niniejszym postępowaniu, miały posłużyć do dochodzenia roszczeń opartych o art. 79 Pr.Aut.U. Wskazał, że oparł swoje żądanie o art. 80 ust. 1 pkt 2 Pr.Aut.U. a także o art. 105 ust. 2 Pr.Aut.U.

Pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w Ł. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu. Przyznała, że korzystała z usług (...) bowiem zaprosiła swoich pracowników na kolację, jaką zorganizowano w tym obiekcie. Dodała, że w spotkaniu brał udział kabaret (...) oraz zespół (...)

Wyrokiem z 25 września 2017 r. Sąd Okręgowy zobowiązał pozwaną, aby sporządziła na piśmie i w terminie 14 dni od uprawomocnienia się orzeczenia przesłania na adres powoda informacje o: organizatorze imprezy z 23 stycznia 2016 r. w(...)w S., w której brali udział pracownicy pozwanej, ze wskazaniem jego imienia i nazwiska bądź nazwy (firmy), adresu zamieszkania lub siedziby (pkt I.1.); liczby osób uczestniczących w tej imprezie (pkt I.2.); ceny zaproszenia lub innej opłaty za udział w imprezie z wyłączeniem podatku VAT (pkt I.3.); wyplaconego lub ustalonego wynagrodzenia dla wszystkich członków kabaretu pod nazwą (...) (pkt I.4.) oraz zespołu muzycznego P. K. (pkt I.5.), z wyłączeniem podatku VAT; imienia i nazwiska oraz adresu zamieszkania prowadzącego zabawę didżeja oraz jego wynagrodzenia za udział w imprezie, z wyłączeniem podatku VAT (pkt I.6.); wykazu utworów wykonywanych podczas imprezy, zawierającego tytuły utworów oraz imiona i nazwiska autorów, aranżerów i kompozytorów (pkt I.7.) oraz zobowiązał powoda do zachowania w tajemnicy uzyskanych informacji, jakie opisano w punkcie I (pkt II), a nadto uiszczoną przez powoda opłatę od pozwu w kwocie 100 zł uznał za tymczasową i określił opłatę ostateczną na 1.000 zł (pkt III), zasądził od pozwanej: na rzecz powoda 100 zł oraz 737 zł z tytułu odpowiednio zwrotu uiszczonej opłaty oraz kosztów zastępstwa procesowego (pkt IV), a na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Białymstoku) 900 zł tytułem brakującej części opłaty ostatecznej (pkt V).

Sąd Okręgowy oparł powyższe rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych.

Powód dysponował zezwoleniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 23 października 1998 r. na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi na polach wskazanych w tej decyzji.

Pozwana zakupiła w hotelu usługę dla pracowników, w ramach której odbyła się kolacja. W jej trakcie bezspornie muzykę do tańca zapewniał właściciel powyższego obiektu, ponadto w czasie spotkania występował kabaret (...) oraz

P. K. z zespołem. Po tym gdy powód zażądał od pozwanej informacji, które opisał następnie w pozwie, ta oświadczyła, że nimi nie dysponuje.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy zważył, że inicjatorowi niniejszego postępowania przysługiwał status organizacji zbiorowego zarządzania w znaczeniu, jakie pojęciu temu nadaje art. 104 Pr.Aut.U., bowiem wynikało to z treści zezwolenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Ministra Kultury i Sztuki) z dnia 23 października 1998 r. Z tych przyczyn działał on w oparciu o domniemanie prawne, że był uprawniony do zarządzania i ochrony w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem oraz przysługiwała mu legitymację procesowa w tym zakresie (art. 105 ust. 1 Pr.Aut.U.).

Według Sądu Okręgowego wbrew temu na co powód powołał się w pozwie, podstawą jego roszczenia był art. 105 ust. 2 Pr.Aut.U., a nie art. 79 Pr.Aut.U. Celem tego pierwszego przepisu jest ułatwienie dochodzenia innych - zasadniczych - roszczeń, wynikających z naruszenia autorskich praw majątkowych. Uprawnienie, które z niego wynika nie pozostaje w związku z faktem naruszenia autorskich praw majątkowych. Skoro zatem nie było sporne, że na imprezie w hotelu, w którym brali udział pracownicy pozwanej, korzystano z chronionych prawem autorskim utworów scenicznych i muzycznych, to powództwo podlegało uwzględnieniu.

Sąd Okręgowy uwzględnił nadto żądanie powoda i zobowiązał go do zachowania uzyskanych informacji w tajemnicy.

O kosztach sądowych orzekł mając na uwadze, że roszczenie dochodzone w procesie zmierzało do zabezpieczenia i realizacji interesu ekonomicznego twórców, a tym samym miało charakter majątkowy. Z tych przyczyn, z uwagi na to, że wartości przedmiotu sporu nie dało się ustalić, opłata, jaka została wniesiona wraz z pozwem, została zakwalifikowana jako tymczasowa (art. 15 ust. 1 u.k.s.c.). Na tej podstawie określono również opłatę ostateczną w wysokości 1.000 zł (art. 15 ust. 3 u.k.s.c.).

O zwrocie kosztów procesu Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c. w zw. z § 8 ust. 1 pkt. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zaś o obowiązku uiszczenia pozostałej części opłaty ostatecznej rozstrzygnął na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c.

Apelację od powyższego wyroku złożyła pozwana. Zarzuciła naruszenie:

1. art. 105 § 2 Pr.Aut.U. poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji bezpodstawne uznanie, że organizacja zbiorowego zarządzania (powód) posiada uprawnienie do żądania nieograniczonej informacji w zakresie wykonywania utworów in genero przez określonych artystów, a tym samym uprawnione jest żądanie powoda o udostępnienie informacji o wszystkich utworach wykonywanych w trakcie wydarzenia z 23 stycznia 2016 r., poprzez ich podanie w skatalogowanej formie oraz organizacji wydarzenia, w sytuacji gdy roszczenie, o którym mowa w art. 105 § 2 Pr.Aut.U., służy jedynie do uzyskania informacji niezbędnych do określenia wysokości wynagrodzeń i opłat, które mogą być dochodzone przez organizację zbiorowego zarządzania, a tym samym nie ma podstaw do uznania, że organizacja zbiorowego zarządzania, co do zasady, nie ma obowiązku konkretyzowania utworów, ponieważ wystarczające być powinno powołanie się na treść udzielonego zezwolenia, co oznacza, iż roszczenie powoda byłoby zasadne jedynie w sytuacji wystąpienia z zapytaniem, czy w toku wydarzenia wykonywane były konkretnie oznaczone utwory;

2. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez sprzeczność ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd, z treścią materiału dowodowego poprzez dowolne uznanie, że w toku wydarzenia muzyka była odtwarzana przez DJ`a, co pozwana kwestionowała, a co nie zostało ustalone w inny sposób oraz że utwory wykonywane przez kabaret (...) oraz P. K. były chronione prawem autorskim, w sytuacji gdy w toku postępowania nie ustalono, jakie utwory były wykonywane, a tym samym zachodzi możliwość, że z powodu upływu czasu utwory te nie były już objęte ochroną oraz czy kabaret (...) i P. K. wykonywali utwory własne, w zakresie których powierzono wykonywanie autorskich prawa majątkowych powodowi, czy też utwory inne;

3. art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c., poprzez uwzględnienie powództwa w sytuacji, gdy powód nie określił dokładnie żądania, tj. nie wskazał, które utwory chronione prawem autorskim i należące do zakresu jego uprawnień, w ramach prowadzonego zarządzania, pozwana eksploatuje, co uniemożliwia identyfikację przedmiotu sporu.

Z tych przyczyn wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, a także o zasądzenie od powoda kosztów procesu za I i II instancję.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja nie była zasadna.

Sąd Apelacyjny, który nie był związany wskazaną przez stronę kwalifikacją prawną żądania (art. 321 § 1 k.p.c. por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2003 r. V CKN 115/01), zważył że, choć powód powołał się w swoim piśmie procesowym zarówno na art. 105 ust. 2 Pr.Aut.U. jak i na art. 80 ust. 1 Pr.Aut.U., to podstawę powództwa stanowił ten pierwszy przepis. Za takim charakterem jego roszczenia przemawiał fakt, że nie skupił się w pozwie na uprawdopodobnianiu istnienia uprawnienia z art. 79 Pr.Aut.U., czego wymagałby wniosek o zabezpieczenie oparty o art. 80 ust. 1 Pr.Aut.U. (por: red. prof. dr hab. E. S.. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz. Wydanie 3. 2016 r., pkt III.4., art. 80, L.; dalej: „Komentarz. E. F.”). Zamiast tego powołał się na domniemanie istnienia u niego upoważnienia do zarządzania prawami autorskimi w zakresie utworów, z których korzystano w trakcie imprezy z 23 stycznia 2016 r. (art. 105 ust. 1 Pr.Aut.U.), a także na to, że żądane informacje są mu potrzebne, aby w oparciu o odpowiednie tabele ustalić wysokość wynagrodzenia należnego od dłużnika. To zaś stanowiło okoliczności, które, decydowały o istnieniu podstawy faktycznej powództwa wywodzonego z materialnoprawnej normy art. 105 ust. 2 Pr.Aut.U.

Na potrzeby oceny tak sformułowanego żądania Sąd Apelacyjny uwzględnił i przyjął za własne wszystkie istotne ustalenia faktyczne, na jakich oparto skarżone rozstrzygnięcie. Zasługiwały one na aprobatę, bowiem poczyniono je na podstawie wiarygodnych dowodów z dokumentów, a także bezspornych twierdzeń stron. Wprawdzie pozwana zgłosiła zarzuty, w którym kwestionowała część z nich, niemniej z uwagi na to, że okazały się one niezasadne, a nadto w pewnym zakresie dotyczyły zastosowania przepisów Pr.Aut.U. (zarzut odnoszący się do istnienia praw autorskich), podlegały rozpoznaniu wraz z tą częścią apelacji, jaka obejmowała materialną podstawę skarżonego wyroku.

Niezasadnie podniesiono w apelacji, że Sąd Okręgowy naruszył art. 105 § 2 Pr.Aut.U. Należy zaznaczyć, że również w postępowaniu zainicjowanym na skutek żądania, jakie unormowano w powyższym przepisie, działa domniemanie z art. 105 § 1 Pr.Aut.U. (por: red. prof. dr hab. P. Ś.. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz. Wydanie 1. 2017 r., pkt B.1., art. 105, L.; dalej: „Komentarz. Ś.” Komentarz. E. F., pkt 8, art. 105). Nakazuje ono przyjąć za prawdziwą okoliczność, że organizacjom o jakich mowa w art. 104 ust. 1 Pr.Aut.U., którą jest również powód (KRS k. 7 v), przysługuje m.in. materialnoprawna podstawa do zarządzania i ochrony wszelkich praw autorskich, jakie wchodzi w zakres pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem, w tym do: reprezentacji twórców, zawierania umów licencyjnych z użytkownikami, pobierania i redystrybucji wynagrodzeń i odszkodowań (por: przytoczony wyżej wyrok Sądu Najwyższego, III CSK 30/11; podobnie choć bardziej ogólnie: wyrok tego Sądu z 20 maja 1999 r. I CKN 1139/97). O tym czy dany podmiot spełnia przesłanki powyższego domniemania, rozstrzyga treść decyzji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (art. 104 ust. 2 pkt 2 Pr.Aut.U. w zw. z art. 105 ust. 1 Pr.Aut.U.; por. przytoczony wyżej wyrok w sprawie I CKN 1139/97). Powyższy akt normatywny, który został wydany w odniesieniu do powoda, zawierał zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów słownych, muzycznych, słowno – muzycznych i choreograficznych na polu eksploatacji w postaci m.in. publicznego wykonania i odtwarzania, a także wystawiania (k. 11). Domniemanie wykreowane przez tę decyzję nie zostało obalone przez pozwaną, bowiem nie podjęła ona nawet próby udowodnienia, że inna organizacja, o jakiej mowa w art. 104 ust. 1 Pr.Aut.U., działająca w identycznym zakresie co jej przeciwnik procesowy, powoływała się na tytuł do tych samych

praw, których dotyczyło powództwo informacyjne dochodzone w niniejszej sprawie (art. 105 ust. 1 zd. 2 Pr.Aut.U.; co do okoliczności obalających domniemanie por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 maja 2009 r., II CSK 701/08).

Powód zdołał w rezultacie wykazać, że dysponował legitymacją procesową, aby zgłosić powyższe żądanie. Ta, co wynikało z literalnego brzmienia art. 105 ust. 2 Pr.Aut.U., przysługiwała mu „w zakresie” jego działalności, który z kolei został określony w domniemaniu, o jakim mowa w ostatnim akapicie, i był zbieżny z treścią uprawnienia nadanego decyzją z art. 104 ust. 2 pkt 2 Pr.Aut.U. (por Komentarz. Ślęzak., pkt B.1., art. 105). Zawarte w niej zezwolenie właściwego ministra objęło, co należy powtórzyć, wykonywanie czynności zarządu nad prawami autorskimi do publicznie wykonanych lub odtwarzanych utworów słownych i słowno – muzycznych bądź choreograficznych. Upoważnienie to rozciągało się w konsekwencji m.in. na te przejawy działalności twórczej o indywidualnym charakterze, które zaprezentowano w(...) w dniu 23 stycznia 2016 r. Przemawiał za tym fakt, że w tamtym miejscu i czasie doszło do występów kabaretu (...) i zespołu muzycznego P. K. (bezsporne). Wbrew stanowisku jakie zawarto w apelacji, odtwarzano wtedy również nagrania muzyczne, gdyż, jak wynikało z niezakwestionowanego przez stronę dowodu z wydruku z portalu internetowego, członkowie grupy artystycznej, którzy występowali w trakcie spornej imprezy, oświadczyli, że uczestniczył w niej również didżej (k. 22).

Trzeba podkreślić, że chociaż uprawnionym z tytułu korzystania z powyższych utworów co do zasady należało się wynagrodzenie w stawce, jaką określono w umowie licencji - nie mniejszej niż ustalona w tabelach unormowanych w art. 110¹⁶ Pr.Aut.U., które złożono do akt sprawy (k. 31 – 34), to jednak, co stwierdziła sama pozwana, istniała możliwość, że w ogóle nie zobowiązała się do zapłaty świadczeń pieniężnych na ich rzecz (oświadczenie pozwanej k. 84 i 84 v). Powód wykazał tym samym, że skoro, jak wynikało z przytoczonych wyżej okoliczności, mogło mu (choć nie musiało) przysługiwać roszczenie z tytułu praw autorskich, to miał podstawę, aby wystąpić z powództwem o udzielenie niezbędnych informacji odnośnie jego potencjalnych wierzytelności. Wprawdzie, o czym była już mowa i na co słusznie zwróciła uwagę pozwana, nie udowodniono, że wszystkie uprawnienia, które oznaczono w ostatnim zdaniu, istnieją bądź wchodzą w zakres zbiorowego zarządu sprawowanego przez inicjatora postępowania, niemniej okoliczność ta nie stała w opozycji do celu niniejszego procesu. Przeciwnie, jego zadaniem było pozyskanie danych potrzebnych nie tylko do ustalenia wysokości, lecz również samego bytu świadczeń unormowanych w Pr.Aut.U. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2017 r. I CSK 147/17). Nie ulega wątpliwości, że żądanie zawarte w powództwie zmierzało do zrealizowania tego celu, skoro dotyczyło informacji, które pozwolą ustalić zarówno stawkę wynagrodzenia opartą o tabelę z art. 110¹⁶ Pr.Aut.U. (liczba osób uczestniczących w imprezie, opłaty za udział w tym wydarzeniu, wynagrodzenie należne grupom artystycznym) oraz dane ewentualnego dłużnika (nazwa i adres organizatora), jak też to, czy utwory były objęte prawem autorskim, bądź też czy to ostatnie przysługiwało powodowi (wykaz utworów, oznaczenie nazwy i adresu didżeja, który je odtwarzał).

Wbrew stanowisku, jakie zawarto w apelacji, tak skonstruowane żądanie zawierało wszelkie elementy, które pozwalały na rozpoznanie sprawy. Wprawdzie, co słusznie podnosi się w judykaturze, jej rozstrzygnięcie nie byłoby możliwe, gdyby w pozwie o zobowiązanie do udzielenia informacji strona nie określiła dokładnie roszczenia, a nadto nie przytoczyła okoliczności faktycznych w sposób umożliwiający identyfikację przedmiotu sporu (art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.; por. przytoczony wyżej wyrok Sądu Najwyższego wydany w sprawie I CSK 147/17), niemniej w poczet powyższych obowiązków nie wchodziła powinność wskazania konkretnych utworów, co do których zaszło podejrzenie naruszenia praw autorskich. Wprawdzie odmienną ocenę wyrażono w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego, jaki zacytowano w apelacji (por. przytoczony wyżej wyrok wydany w sprawie III CSK 30/11), niemniej orzeczenie to zapadło w oparciu o pogląd, że w powództwie z art. 105 ust. 2 Pr.Aut.U. należy określić rodzaj a także normatywne i faktyczne podstawy uprawnienia (w tym utwory podlegające ochronie), na potrzeby którego wszczynane jest postępowanie informacyjne. Stanowisko to nie znalazło aprobaty w późniejszym orzecznictwie. Podnoszono w nim, że w żądaniu z art. 105 ust. 2 Pr.Aut.U. nie było konieczne, aby konkretyzować ewentualne przyszłe roszczenia powoda, bowiem dopiero do celów postępowania informacyjnego należało ustalenie, czy i w jakim zakresie doszło do aktualizacji uprawnień wchodzących w zakres zbiorowego zarządu. Dodawano przy tym, że przyjęcie odmiennej interpretacji prowadziłoby do niedopuszczalnego związania ze sobą odrębnych materialnoprawnie i procesowo spraw – z powództwa informacyjnego oraz o świadczenia z tytułu praw autorskich majątkowych (por. wyroki Sądu

Najwyższego z 6 lipca 2016 r. IV CSK 653/15 i z 25 stycznia 2017 r. IV CSK 125/16). W konsekwencji w judykaturze niemal powszechnie przyjmuje się, że do podstawowych zadań postępowania informacyjnego należy zdobycie przez powoda danych dotyczących m.in. tego, które utwory i w jakim zakresie zostały wykorzystane przez potencjalnego dłużnika organizacji zbiorowego zarządzania (por przytoczony wyżej wyrok wydany w sprawie I CSK 147/17 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2013 r., I CSK 617/12). W rezultacie pozbawione podstaw logicznych było stanowisko pozwanej, jakie sprowadzało się w istocie do tego, że w pozwie zawierającym żądanie z 105 ust. 2 Pr.Aut.U. należało skonkretyzować fakty, których ustalenie stanowiło przedmiot dochodzonego roszczenia.

Jeżeli zatem wszystkie powyższe okoliczności przemawiały za słusnością oceny Sądu Okręgowego, że powództwo było zasadne, to apelacja podlegała oddaleniu.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w pkt I sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą rozstrzygnięto w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik sporu. Skoro zatem pozwana przegrała postępowanie apelacyjne w całości, to powinna zwrócić powodowi 540 zł (wynagrodzenie pełnomocnika - § 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).

Z tych przyczyn orzeczono jak w pkt II sentencji w oparciu o art. 108 § 1 k.p.c.

(...)